Profilaksi

“Rakip ne yapmak istiyor?” · 1300+ UKD



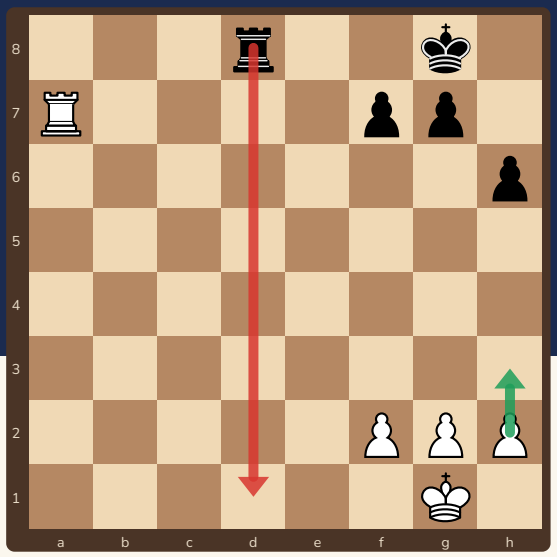

İyi oyuncu kendi planını yapar. Usta oyuncu önce **rakibin planını** bozar, sonra kendi planını yapar.

Bu kitapçıkta

s.2 Profilaksi nedir?
s.3 Son sıraya pencere
s.4 Çatal ve açmazı önceden kapatmak
s.5 Rakibin planını okumak
s.6 Alıştırmalar
s.7 Cevaplar
s.8 Profilaksi kartı ve sertifika

Sevgili veli,

Profilaksi, rakibin yapmak istediğini önceden görüp engellemektir. Sadece kendi saldırısını düşünen çocuklar, rakibin basit planlarına yakalanır. Bu kitapçık her hamleden önce sorulacak “Rakibim ne yapmak istiyor?” sorusunu alışkanlık hâline getirmeyi amaçlar.

Kitapçık Satranç Velisi için özgün olarak hazırlandı. Bütün konumlar ve cevaplar Stockfish satranç motoruyla kontrol edildi. Ücretsiz basıp paylaşabilirsiniz; satılamaz.

2 Profilaksi nedir?



Futbolda topu kaptırmadan önce rakibin pas yolunu kapatırsın. Satrançta da rakibin **en iyi hamlesini** önceden yasaklayabilirsin.

1. **Rakibin yerine geç**
   Rakibin sırası olsaydı ne oynardı? En sevdiği hamle, en tehlikeli tehdidi, en iyi planı hangisi?

2. **Önle**
   O hamleyi zayıf bir hamle hâline getir ya da imkânsız kıl: kareyi kontrol et, taşı önceden kaçır, şahına pencere aç.

3. **Sonra kendi planın**
   Rakibin planı durunca kendi planını sakin sakin uygula. Rakip yeni bir plan bulmak zorunda kalır ve zaman kaybeder.

Profilaksi her hamle mi?
Hayır. Rakibin tehdidi yoksa ya da senin saldırın daha hızlıysa kendi planına devam et. Profilaksi, rakibin planı senin planından tehlikeliyse gerekir.

Ücretsiz paylaşılabilir, satılamaz · CC BY-NC 4.0

3 Son sıraya pencere

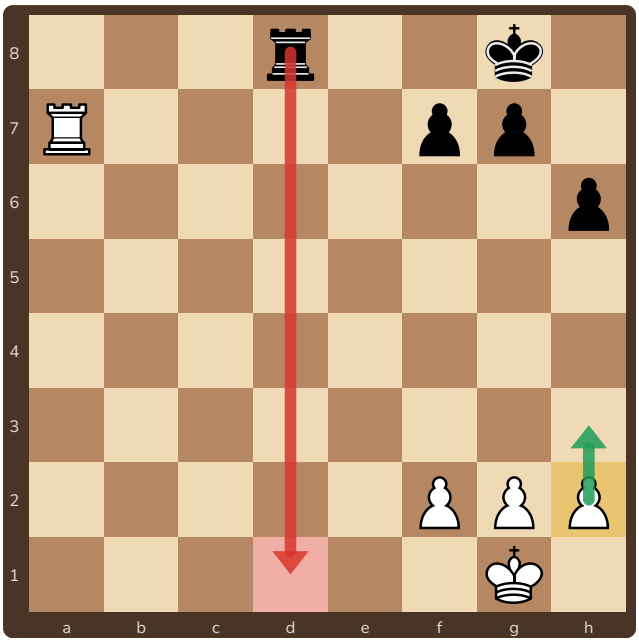

Beyaz oynar. Siyahın tehdidi: ...Kd1#

Siyahın tehdidi **...Kd1#**: beyaz şah kendi piyonlarının arkasında sıkışmış, son sırayı koruyan taş yok.

Beyaz saldırı hamlesi (örneğin 1.Kb7?) oynarsa **1...Kd1#** mattır.

Profilaksi: 1.h3 (ya da g3) ile şaha **pencere** açmak, ya da 1.Ka1 ile son sırayı korumak.

Pencereyi (h3 ya da g3) sakin bir anda açmak, maçın geri kalanında son sıra matı korkusunu bitirir. Ama şahın önündeki piyonları gereksiz yere sürme: her piyon hamlesi bir zayıf kare bırakır.

Ücretsiz paylaşılabilir, satılamaz · CC BY-NC 4.0

4 Çatal ve açmazı önceden kapatmak

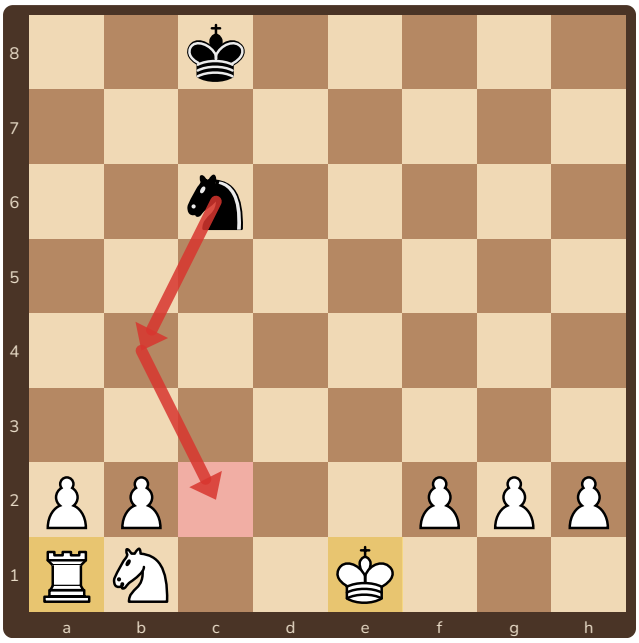

Beyaz oynar. Siyahın planı: ...Ab4 ve ...Ac2+

Siyah atın planı: **...Ab4** ve ardından **...Ac2+** ile şah ve a1'deki kaleye çatal.

Profilaksi: 1.a3 (b4 karesini alır), **1.Ac3** ya da **1.Şd1/Şf1** (şahı çatal karesinden uzaklaştırır).

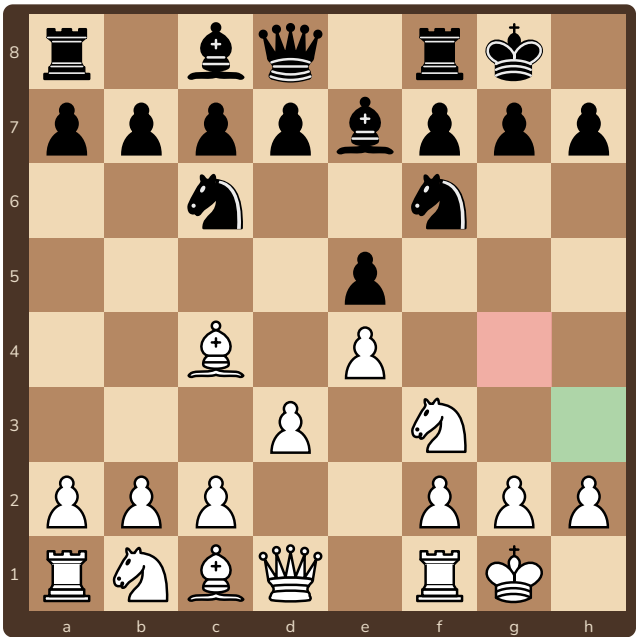

İtalyan Oyunu, 6. hamle

h3: küçük ama önemli

Siyah ileride ...d6 ile c8'deki filin yolunu açıp **...Fg4** ile f3'teki atı açmaza almak, ya da **...Ag4** ile f2'ye baskı yapmak ister. Beyazın **h3** hamlesi g4 karesini önceden alır. Açılışta sık görülen profilaksidir (siyah için de ...h6).

Ücretsiz paylaşılabilir, satılamaz · CC BY-NC 4.0

5 Rakibin planını okumak



Rakibin planını okumanın üç ipucu: **taşları nereye bakıyor**, **piyonları nereye ilerliyor**, **en kötü taşı hangisi**?

Sık görülen planlar ve profilaksi

Rakibin planı	Önceden durdurmak
Son sıra matı tehdidi	h3 / g3 ile pencere, kaleyle son sırayı korumak
Fg4 ya da Fb4 ile açmaz	h3 / a3, şahı ya da veziri hattan çekmek
Atın ileri karakola gelmesi (d4, e5, d5...)	Piyonla o kareyi kontrol etmek, atı gelmeden değişmek
Kaleyle açık sütunu almak	Sütuna önce kendi kaleni koymak
Piyon fırtınası (g4–g5, h4–h5)	Merkezde karşı oyun, şahı kalabalıktan uzak tutmak
Vezirle f7 / f2 saldırısı	Taşı f7 / f2'yi koruyacak kareye getirmek, saldıran taşı değişmek

Ünlü örnek: Dünya şampiyonu Anatoli Karpov ve Tigran Petrosyan profilaksiyle tanınır: rakiplerinin planlarını başlamadan bozar, sonra yavaşça kazanırlardı.

Ücretsiz paylaşılabilir, satılamaz · CC BY-NC 4.0

6 Alıştırmalar

1 ✏️ **Dene!** ○ Beyaz oynar

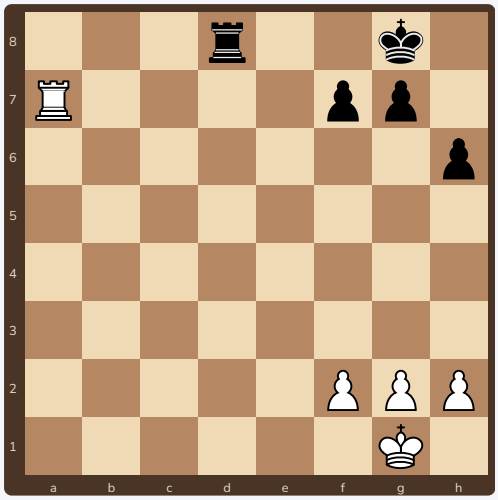

Rakibin tehdidi ne? Tehdidi önleyen **iki** hamle yaz.

2 ✏️ **Dene!** ○ Beyaz oynar

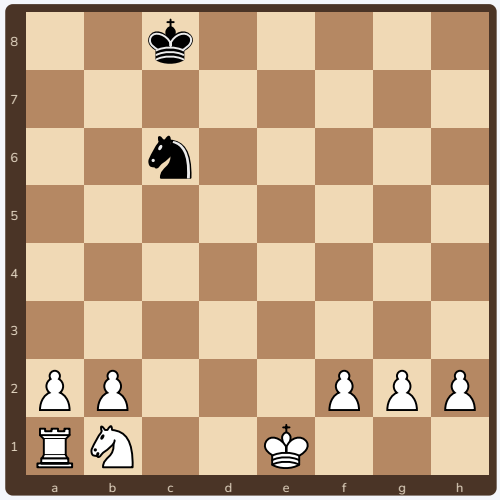

Siyah atın 2 hamlelik planı ne? Bunu önleyen bir hamle yaz.

3 ✏️ **Düşün!** ○ Beyaz oynar

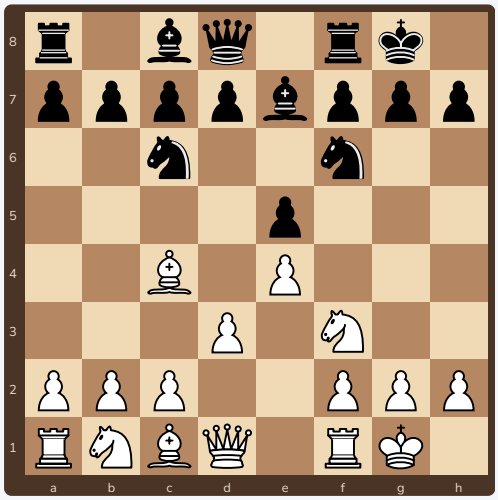

Beyaz oynar. Siyahın atı ya da fili hangi kareye gelmek istiyor? Beyazın profilaktik hamlesi?

4 ✏️ **Maçından**

Son maçında rakibinin bir planı işe yaradı mı? Planı ne zaman görebilirdin, hangi hamleyle önlerdin?

Ücretsiz paylaşılabilir, satılamaz · CC BY-NC 4.0

7 Cevaplar

1. Tehdit: **...Kd1#** (son sıra matı). Önleyen hamleler: **1.h3**, **1.g3** (pencere), **1.Ka1** (kale son sıraya döner) ya da 1.Şf1. 1.Kb7? ise 1...Kd1# mattır.
2. Plan: **...Ab4** ve **...Ac2+**, şah ve a1'deki kaleye çatal. Önleyen hamleler: **1.a3**, **1.Ac3**, 1.Ad2 ya da şahı e1'den çekmek (1.Şf1).
3. Siyah **g4** karesini ister: ...Ag4 ile f2'ye baskı ya da ...d6 sonrası ...Fg4 ile f3'teki atı açmaza almak. Profilaksi: **h3**. (İtalyan Oyunu'nda rok sonrası tipik plan: h3, Ke1, Abd2–f1–g3.)
4. Cevap senin maçına göre değişir. Her hamlede “Rakibim ne yapmak istiyor?” diye sormayı unutma.

Somut konumlar Stockfish satranç motoruyla kontrol edildi.

Ücretsiz paylaşılabilir, satılamaz · CC BY-NC 4.0

8 Profilaksi kartı ve sertifika



Her hamleden önce

1. Rakibim sırası gelse ne oynardı?
2. En tehlikeli planı hangisi?
3. Bunu önleyen bir hamlem var mı?
4. Önlemek gerekli mi, yoksa benim planım daha hızlı mı?

İlerleme tablosu

Teknik	1	2	3
Maçta şahıma zamanında pencere açtım	☐	☐	☐
Rakibin çatal planını önceden durdurdum	☐	☐	☐
Rakibin açmaz planını h3 / a3 ile önledim	☐	☐	☐
Maç sonrası rakibin planını yazdım	☐	☐	☐



Plan Okuyucu

İlerleme tablosunun bütün kutularını işaretleyen ..... bu sertifikayı kazandı.
Tarih: .....

Ücretsiz paylaşılabilir, satılamaz · CC BY-NC 4.0